

MATERIJAL ZA RAD U VRŠNJAČKOM SAVETOVALIŠTU

PEER SUPPORT – podrška među osobama sa istim iskustvom i vršnjačka podrška

VIDOVI PODRŠKE ZASNOVANE NA LIČNOM ISKUSTVU

PEER EDUCATION – edukacija od strane osoba sa istim iskustvom i vršnjačka edukacija <http://czuns.org/index.php/sr/vrsnjacko-savetovaliste/dokumenti-m>

PEER CONSULTANCY – razmena iskustva među osobama u sličnoj ili istoj situaciji (na sastancima, on line i drugi forumi, razgovori dveju osoba ili razgovori u grupi uz moguće vođenje procese jedne od osoba u grupi ili dogovor o rotirajućem vođenju razgovora...)

Vršnjačko savetovanje: istoiskustvena podrška:

PEER COUNSELING – savetovanje od strane osoba sa istim iskustvom

Svi oblici podrške zasnovane na ličnom iskustvu mogu da se odvijaju na svim mestima koje posećuju osobe kojima je potrebna podrška: u prostoru namenjenom za nju (npr. Savetovalište, pristupačnim prostorima u kojima se mlade i odrasle osobe dobro osećaju), u školi, na random mestu, u objektima za zabavu, na ulici i dr.

OSNOVNO O SAVETOVANJU ZASNOVANOM NA ISTOM ISKUSTVU

Savetodavni rad zasnovan na ličnom iskustvu podrazumeva ličnu spoznaju, tj. prepoznavanje sebe prihvatanjem telesnog, umnog, emocionalnog doživljaja i stvaranjem jasne slike o sopstvenom identitetu (delu u kome težimo da budemo slični sa drugima ili grupom) i sopstvenoj različitosti u odnosu na druge, koju posedujemo bez obzira na to da li se vidi ili ne. Integritet čine sve ove komponente istosti i različitosti upakovane u naše emocije i razmišljanja o sebi u svetu i o svetu koji nas okružuje. Prihvatanjem sebe kroz svest o ličnom iskustvu, o tome kako smo se izgradili i kako smo došli u određenu situaciju (bez obzira da li je percipiramo kao dobru ili manje lepu) postajemo mogući uzor i dajemo primer kako nešto može da bude u životu čoveka sa sličnim iskustvom. Tokom razgovora savetnik/ca ni jednog trenutka nije iznad osobe koja se obraća za savet, Ovo je proces iz koga obe strane uče na osnovu iskustva, a služi preuzimanju odgovornosti za vlastiti život i odluke i deljenju odgovornosti za položaj zajednica kojima pripadamo kao jedan od mogućih preduslova za sticanje ravnopravne uloge u široj društvenoj zajednici.

SMERNICE ZA SAVETODAVNI RAD

1. Savetnik s osobom koja se obraća za savet deli osnovne INFORMACIJE O SAVETOVALIŠTU – kad je pokrenuto, šta se u njemu radi, šta podrazumeva podrška zasnovana na iskustvu I ko je pruža.
2. Savetnik i osoba koja se obraća za savet razmenjuju osnovne informacije o sobi i dogovaraju se o tome da li će jedno drugom persirati. Razgovor se vodi uz međusobno uvažavanje.
3. Preporučuje se da tokom razgovora savetnik sazna ŠTO VIŠE INFORMACIJA o osobi i njenom životu, ne bi li iz njih prepoznao zajedničko iskustvo vodeći računa o tome da ne optužuje i ne kritikuje postupke i iskustvo osobe sa kojom razgovara. Pitanjima je vodi do toga da sama nađe rešenje ili izlaz iz situacija zbog kojih se obratila za savet.
4. Savetnik u svakom trenutku treba da ima na umu da načinom na koji govori i vodi razgovor, iskazima i položajem svog tela direktno utiče na ishod razgovora.
5. Tokom razgovora savetnik prati verbalni sadržaj, pokrete, mimiku, položaj tela, način na koji osoba koja se obraća za savet iznosi sadržaj.
6. Savetnik, pored iskustvenog znanja, treba da poseduje osnovno znanje u vezi sa oblašću zbog koje se osoba obraća ili izvor gde informacija može da se pronađe. (Dokumente, u vezi sa oblastima zbog kojih su se mlade osobe sa invaliditetom I njihovi roditelji do sada najčešće obraćali za savet možete preuzeti sa linka <http://czuns.org/index.php/sr/vrsnjacko-savetovaliste/dokumenti-m>)
7. Uloga savetnika je da iz razgovora PREPOZNA POTENCIJALNE KAPACITETE OSOBE koja se obraca za savet za aktivistički ili savetodavni rad i da na taj segment motiviše sagovornika.
8. Privatni sadržaj koji osoba iznosi o sebi tokom razgovora ostaje između savetnika i osobe i ne prenosi se drugima.
9. U odnosu na temu razgovora i vrstu iskustva zbog koje se osoba obraća za savet, sa jednom osobom uz njenu saglasnost istovremeno mogu da razgovaraju dvoje ili više savetnika uz vođenje računa o rodnoj, uzrasnoj i dr. karakteristikama kao što su oštećenje, polnost, nacionalno, versko i dr. opredeljenje. Vidljive karakteristike (kao što to, npr, može biti oštećenje) ne moraju biti u vezi s razlogom zbog kojih se osoba obraća za savet. Osoba može doći jer joj je preporučeno ili zato što se sigurnije oseća među osoba sa sličnim iskustvom.
10. Jedan savetnik/ca može istovremeno da razgovara sa više osoba koje su se sličnim povodom obratile za savet. U ovakvoj situaciji, zbog mogućeg otvaranja razgovora u vezi sa više od jedne teme i iskustva, preporučuje se zajednički savetodavni rad više od jednog savetnika.
11. Ukoliko sa osobom koje se obrati za savet, savetnik ne deli isto iskustvo ili smatra da nije u situaciji da pruži odgovarajući savet u vezi sa temom zbog koje je osoba došla, upućuje je na druge kolege iz tima ili na druge službe, organizacije i osobe u Gradu koje mogu da pruže uslugu ili informaciju.

12. Savetnik i osoba koja se obraća za savet razmenjuju podatke za kontakt, dogovaraju se o načinu dalje komunikacije bilo da je po sredi ponovni razgovor ili potencijalno učešće osobe u radu savetovališta i organizacije.
13. Savetnik, uz saglasnost osobe koja se obraća za savet, upisuje ove podatke u zajedničku tabelu, navodeći temu razgovora (npr. obrazovanje, zapošljavanje, samostalni život, porodični i dr ostvarivanje pojedinih prava, obezbeđivanje pomagala...). Ukoliko osoba ne želi da ostavi svoje kontakt podatke ili da savetnik zabeleži oblast zbog koje je došla na razgovor, podaci se ne upisuju,
14. Ukoliko je osoba više puta došla u savetovalište ili se obratila za neki od oblika vršnjače podrške van njega, savetnik može nakon nekog od razgovora ili na poslednjem savetodavnom razgovoru da pita osobu u vezi sa njenim zadovoljstvom pruženom uslugom i preporukama za dalji rad ili da joj ponudi mogućnost popunjavanja evaluacionog upitnika.

U Novom Sadu, 8. jula 2013.

Sastavili:

Milica Mima Ružičić-Novković i Miško Šekularac